Från: [redacted]
Skickat: Mon, 30 Sep 2024 20:55:53 +0100
Till: "RLK Funk Registrator" <registrator.rlk@regionstockholm.se>
Ämne: RS 2024-0344
Bilagor: RS 2024-0344.docx, RS 2024-0344.pdf

RS 2024–0344

Remissyttrande avseende samrådsförslag Ny Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Om Driva

Driva erbjuder installation, drift och underhåll av skräddarsydda energilösningar - solceller, laddinfrastruktur, reservkraft och energilagring lokalt på plats hos industrier och andra företag. Det kan handla om laddinfrastruktur för bussar och bilar, solenergi för industrier och fastigheter, biogasreservkraft för samhällsviktig infrastruktur eller vätgasanläggningar. På så sätt vill vi bidra till en smidig och kostnadseffektiv omställning till ett fossilfritt energisystem – både för företag, privatpersoner och för samhället i stort.

Driva är tillsammans med Stockholm Gas och Gasnätet Stockholm en del av Värtan-koncernen. Företaget äger gasinfrastrukturen i Stockholms stad med omnejd och levererar biogas till cirka 50 000 kunder, främst hushåll, restauranger, fastigheter, industrier, och transportsektorn.

Bakgrund

Stockholmsregionens vision att vara Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion att bo, leva och verka i, är långsiktig och tidlös. Den genomsyrar all utveckling och gäller både nu och bortom 2060. Visionen konkretiseras i tre övergripande mål för regionens utveckling:

- En jämlik, trygg och inkluderande region med god livsmiljö
- En ledande kunskaps- och tillväxtregion
- En tillgänglig och robust region utan klimatpåverkande utsläpp

De övergripande målen beskriver ett önskvärt läge år 2060 och tydliggör utvecklingsplanens förhållande och bidrag till hållbar utveckling.

Den aktuella utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050, gäller fram till och med hösten 2026.

Nedan följer Drivas svar på de frågor som Region Stockholm ställt i samrådsunderlaget för att ta fram en ny regional utvecklingsplan som ska gälla därefter.

Styrkor och utmaningar

- Har ni synpunkter på de styrkor och långsiktiga utmaningar som beskrivs?
- Hanterar samrådsförslaget de utmaningar vi står inför, däribland klimatförändringar och det förändrade omvärldsläget och dess tänkbara konsekvenser? Vad kan utvecklas?

Vi delar de styrkor som lyfts fram i planen och vill särskilt framhålla potentialen i regionens arbete med att satsa på innovation inom miljöteknik. I kombination med att tillgången av

lokalt producerad energi blir detta en avgörande beståndsdel i regionens arbete med att vara en motor i den gröna omställningen. Precis som underlaget påpekar så är stockholmare och näringslivet här ”early adopters” och ligger före resten av landet i exempelvis omställningen av fordon. Detta är stor styrka i arbetet framåt – här kan det gå fort om regionen bestämmer sig.

Förslaget på ny regional utvecklingsplan tar upp utmaningar som är relevanta. Många av svaren ligger i samverkan, dialog och kunskapsutbyte mellan bland andra region, näringsliv och forskning. Då Driva har lång erfarenhet av förnybara energilösningar som kan bidra till att lösa utmaningarna som presenteras i planen ser vi fram emot att fortsätta dialogen med regionen kring dessa frågor. Samverkan behöver utvecklas såväl internt inom regionens organisation som externt. Det är också viktigt att regionen samarbetar med kommunerna i länet för att undvika en stuprörseffekt i omställningsarbetet.

Förnybar energi så som biogas och solceller är viktiga ingredienser för att Stockholm ska uppnå sina miljömål och ett komplement till el- och värmeinfrastrukturen, men också för att avlasta elnätet vars kapacitetsbrist hotar stadens tillväxt. Biogasen bidrar till att minska koldioxidutsläppen och till att stärka Stockholms klimatarbete. Stockholm har ett unikt gasnät med en biogasandel på över 90 procent, något vi är mycket stolta över och något för staden att värna och ta tillvara.

Dessutom är biogasen en viktig del i Sveriges totalförsvar och civila beredskap. Sedan Rysslands invasionskrig i Ukraina har EU beslutat att minska beroendet av rysk energi, bland annat genom att öka den inhemska produktionen av biogas och vätgas. En ökad biogas-produktion i Stockholmsregionen innebär en ökad redundans och självförsörjningsgrad i händelse av kris eller krig. Biogas produceras i en biologisk process som inte kan startas upp på kort varsel. Därför behöver biogasen vara en del i vår vardag i fredstid för att kunna ta den viktiga rollen den kan spela i kris eller krig.

Vision, mål och prioriteringar

- Visar vision och mål regionens vilja? Fångar prioriteringarna åtgärder som leder till att vi kan hantera de gemensamma utmaningarna och vidareutveckla regionens styrkor?
- Hur kan prioriteringarna utvecklas? Är någon prioritering viktigare än andra och varför? Bör någon prioritering utgå och varför?
- Vilka indikatorer mäter på bästa sätt målen?

Regionens vision är att Stockholm ska vara Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion att bo, leva och verka i. Visionen konkretiseras i tre övergripande mål för regionens utveckling: en jämlik, trygg och inkluderande region med god livsmiljö, en ledande kunskaps- och tillväxtregion samt en tillgänglig och robust region utan klimatpåverkande utsläpp.

Visionen och målen visar Regionen Stockholms riktning och prioriteringar som utgör en bra grund för att lösa regionens utmaningar. Klimatutsläppen är vår största utmaning och det är

därför bra att mål och prioriteringar lägger tonvikt där. Ett hållbart och robust energisystem med hög lokal energiförsörjning- och produktion är avgörande för regionens utveckling.

Drivas verksamhet bidrar till de övergripande målen, såväl som till de tillhörande mål som faller in under dessa. Med tanke på hur Drivas verksamhet ser ut blir det dock naturligt att titta extra på det övergripande målet ”En tillgänglig och robust region utan klimatpåverkande utsläpp” och dess tillhörande mål. Vi anser att målen generellt är ambitiösa och Driva delar regionens uppfattning om vikten av säkrad energiförsörjning, stärkt elektrifiering och en ökad transporteffektivitet för att uppnå målet om att regionen ska vara tillgänglig, robust och utan klimatpåverkande utsläpp.

Driva uppskattar att regionen så tydligt pekar på robusta tekniska försörjningssystem med säker tillgång som en grundläggande del för att samhället ska kunna fungera, och att Stockholmsregionen står inför stora utmaningar inom detta område när behovet växer. Region Stockholms och Länsstyrelsen i Stockholms samverkansforum REST är en utmärkt plattform för att möta utmaningarna – Driva ser fram emot att få dela med sig av vår kompetens och erfarenheter för att säkra länets elförsörjning i detta sammanhang.

Regionens avser att utreda var kommande investeringar gör bäst regional nytta och hur de bidrar till ett transporteffektivt samhälle och hållbar mobilitet. Underlaget uttrycker att ett första steg är att utarbeta en systemanalys och process för det fortsatta arbetet. Driva delar denna bild och vill framhålla vikten av att i denna systemanalys göra en kartläggning över hur effektbehovet ser ut och var effekten gör mest nytta. Detta möjliggör också en identifiering av strategiska hubbar i länet där effekt kan säkras för att möjliggöra laddning och tankning av gods- och persontransporter. Såväl för transporter på land som på sjö. En sådan kartläggning samt kunskapsinhämtning från aktörer som, likt Driva, står för försörjning av biogas och el från förnybara energikällor blir också viktig för regionens rumsliga utveckling och plankarta. Driva bistår gärna regionen med att genomföra en sådan kartläggning.

Vi delar regionens uppfattning om vikten av att minska klimatpåverkan från transportsektorn genom elektrifiering. Vi håller med om att elektrifieringen av transportsektorn är huvudspåret för omställningen, men vill lägga till att det inte är den enda lösningen. För en lyckad elektrifiering är det viktigt att främja även de förnybara drivmedlens roll, där exempelvis biogasen är ett viktigt komplement till elektrifieringen för en lång tid framöver, inte minst för tyngre transporter och sjöfart. I och med att biogasen är en cirkulär energikälla är det viktigt att förstå att biogasproduktion och användning måste gå hand i hand och att ökad produktion behöver ske i synk med ökad efterfrågan.

Vad gäller justeringar skulle vi vilja göra följande ändring i prioriteringen gällande målet ”En tillgänglig och robust region utan klimatpåverkande utsläpp”:

- Effektivisera befintliga system *och främja utvecklingen av ny teknik* för att utnyttja kapaciteten.

Vidare är det mycket positiv att regionen lyfter fram att det krävs fler innovationsfrämjande upphandlingar för att stärka regionen som en ledande tillväxt- och kunskapsregion. Här vill vi framföra att inköp och offentlig upphandling är en viktig möjliggörare för att nå detta mål.

För att lyckas sätta upp inköpsprocesser som bidrar till omställningen krävs att regionen har tidiga och nära dialoger med näringslivet och utvecklar sin kunskap inom ny teknik, inte minst inom energiproduktion och effektivisering där utvecklingen går snabbt framåt. En sådan insats skulle exempelvis kunna vara att regionen prioriterar anläggningar av förnybar energi som försörjer offentliga byggnader – exempelvis genom att installera solceller på eller i anslutning till fastigheten. För att säkerställa att företag som levererar dessa lösningar lever upp till de krav som ställts i upphandlingarna är det avgörande att kraven följs upp av beställaren - med risk för vite om företaget inte levererat vad som utlovats.

Det offentliga upphandlar varje år varor och tjänster för hundratals miljarder kronor och en stor del av dessa går till transporter. Det är därför viktigt att det i regionens upphandlingar ställs krav på förnybara drivmedel – såsom biogas – och där det är möjligt att ställa krav på eldrivna fordon och arbetsmaskiner. Detta är positivt och en viktig del i vägen framåt för att minska utsläppen, men även för att regionen ska gå före i omställningen och vara ett föredöme för resten av Sverige. För att detta ska vara möjligt krävs att det finns en infrastruktur för biogas på plats och en utbyggd laddinfrastruktur. Det är också viktigt att stärka kapaciteten i elnätet och satsningar på avlastning i elnätet med hjälp av lokal energiproduktion.

Vi välkomnar regionens fokus på att göra det lätt att leva och verka klimatsmart genom effektiv resursanvändning. Exempelvis att behovet av cirkulärt nyttjande av resurser betonas genom bland annat fjärrvärmeproduktion och biogasproduktion från restavfall, med tillägget att även produktion av solenergi är ett sätt att minska den köpta energin.

Den offentlig sektorn och näringslivet kan bidra till att utveckla livsmiljöer, strukturer och produkter som ger förutsättningar för och stöttar en hållbar livsstil utan klimatutsläpp. Andelen resurser som cirkuleras i Sverige behöver öka för att den cirkulära ekonomin ska ta fart ordentligt. Det är därmed viktigt att lagstiftning och regelverk är anpassade enligt en cirkulär logik och att offentliga verksamheter (så som Region Stockholm) går före i utvecklingen genom att ställa höga krav på cirkulära och förnybara energilösningar när det kommer till exempelvis upphandlingar och hur man hanterar avfall. Det finns stora effektiviseringar att hämta i exempelvis avfall och biogasproduktion.

Rumslig utveckling och plankarta

- Saknar ni information eller förhållningssätt gällande den rumsliga utvecklingen?
- Hur ser ni på plankartans utformning och tillhörande förhållningssätt?
- Är utgångspunkterna för bebyggelsestrukturens avgränsning tydliga?

Stockholmsregionens rumsliga utveckling tar avstamp i utvecklingsplanens föreslagna mål och prioriteringar. Plankartan visar målbilden för regionens rumsliga utveckling och hur Stockholmsregionen på ett övergripande, regionalt och rumsligt sätt behöver utvecklas för att vi ska kunna uppfylla visionen och de mål som satts upp för regionens utveckling, med sikte mot år 2060. Plankartan är vägledande och ett stöd för kommuner och andra aktörer, den bidrar med regionala avvägningar och perspektiv i den rumsliga planeringen.

Det är positivt att underlaget lyfter utbyggnaden av elanslutning för sjöfart och hamnarnas verksamhet. I detta avseende är det också viktigt att titta på biogasens potential för en

fossilfri sjöfart och exempelvis undersöka fördelarna med att kombinera el och biogas i fartygen. För att främja biogasens roll i sjöfartens omställning behövs en satsning på att bygga ut antalet biogasanläggningar i regionen.

Driva tar fasta på regionens tydliga inriktning på samverkan och dialog, inte minst vad gäller den rumsliga planeringen, där samverkan behöver utvecklas såväl internt inom regionens organisation som externt med bland annat näringsliv och forskning. Driva har lång erfarenhet av förnybara energilösningar som kan bidra till miljöprogrammets måluppfyllelse.

Gemensamt ansvar för den regionala utvecklingen och former för samverkan

- Hur ser er organisation på er roll kopplat till den regionala utvecklingen och hur kan er organisation bidra för att vi ska nå planens mål och stärka genomförandet?
- Vilka dialog- och samverkansformer bör vi använda eller utveckla för att kunna agera tillsammans för att nå planens mål och stärka genomförandet?

Vi drivs av samverkan och dialog och ser fram emot ett utvecklat samarbete med regionen, andra delar av näringslivet och forskningen. Driva har lång erfarenhet av förnybara energilösningar som kan bidra till utvecklingsplanens måluppfyllelse såväl som regionens utveckling.

Kontinuerliga träffar med arbetsgrupper så som REST är en bra form för samverkan som bidrar till erfarenhetsutbyte och kunskapsdelning.

[redacted]
[redacted]
Driva